Braki mieszkaniowe próbowano uzupełnić budując kolejne bloki z płyty. Powstało osiedle Kopernika, potem XXX - lecia PRL. W czynie społecznym wybudowano amfiteatr. Ruszyła także produkcja „Luxpolu". Zatrudnienie znalazło tam wiele kobiet ze Stargardu i okolic.
W 1979 r. wylała Ina. Powódź częściowo sparaliżowała miasto. Droga na Bydgoszcz i okoliczne ulice stały się nieprzejezdne.

Ku nowemu...

Podwyżki cen, fale strajków i powstanie NSZZ „Solidarność" wyznaczyły nową epokę w dziejach Polski. Na terenie Stargardu związek powstał w największych ówcześnie działających zakładach pracy. Należały do nich: ZNTK, Luxpol, Zakład Wytwórczy „Społem", ORBLP, Polmo, Oświata Stargardzka i inne.

Tabliczka wyznaczająca początek miasta, przed nią rozpoczynała się sowiecka część Kluczewa, 1987 r.
http://sgv26.narod.ru/

Post scriptum...

13 października 1992 r. podpisano dokumenty, na mocy których przekazano sowiecki garnizon lotniczy w Kluczewie stronie polskiej.

Jolanta Aniszewska

Honorowy patronat nad wystawą objął
PREZYDENT MIASTA STARGARDU SZCZECIŃSKIEGO
SŁAWOMIR PAJOR

Scenariusz, aranżacja i realizacja wystawy: Jolanta Aniszewska
Teksty i opracowanie graficzne plansz wystawowych:
Jolanta Aniszewska, Andrzej Bierca

Na wystawie wykorzystano eksponaty, materiały archiwalne i fotografie ze zbiorów:
Archiwum Państwowego w Szczecinie, oddział Stargard; Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie; Książnicy Stargardzkiej; Instytutu Zachodniego w Poznaniu; Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach - Opolu; Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi; Biblioteki Publicznej miasta Warszawy; Zespołu Szkół nr 1 w Stargardzie Szczecińskim; Szkoły Podstawowej nr 5 w Stargardzie Szczecińskim; Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Stargardzie Szczecińskim; parafii NMP w Stargardzie Szczecińskim; Spółdzielni Mleczarskiej „Starco" w Stargardzie Szczecińskim; Oddziału Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Pomorza Zachodniego w Stargardzie Szczecińskim; Muzeum w Stargardzie Szczecińskim; a także kroniki stargardzkich zakładów i instytucji: Straży Pożarnej, ZNTK, Parafii św. Józefa, Poczty, Cukrowni, Młyna, Społem, LKS „Pomorze", MDK, LO, SP nr 1, Przedszkola Miejskiego nr 2 oraz kilkudziesięciu osób prywatnych.

Wystawa powstała dzięki wsparciu finansowemu:
Urzędu Miejskiego w Stargardzie Szczecińskim
Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie
PEC w Stargardzie Szczecińskim
oraz Marbud Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim

Na stronie tytułowej, od góry:
Ul. Mieszka I, fot. Jan Bułhak, 1945 r., Instytut Zachodni w Poznaniu; Uczniowie Państwowego Liceum Rachunkowości Rolnej w Stargardzie, 1951 r., Muzeum w Stargardzie Szczecińskim; Procesja Bożego Ciała na ulicach miasta, lata 60., własność prywatna; Budowa osiedla XXX - lecia PRL, lata 70., własność prywatna; Spotkanie w samochodowni PKP, 1980 r., własność prywatna.

Tekst i projekt graficzny informatora: Jolanta Aniszewska
ISBN 978-83-920332-3-3
© Copyright by Muzeum w Stargardzie Szczecińskim, Stargard Szczeciński 2008
© Copyright by Jolanta Aniszewska, Stargard Szczeciński 2008
Skład i druk: Graphic House

MUZEUM STARGARD

DZIEŃ PO DNIU... STARGARD 1945-1989

Informator wystawy

Marcowy początek...

5 marca 1945 r. do Stargardu wkroczyły wojska sowieckie. Wraz z końcem II wojny światowej doszło na tym obszarze do przesunięcia granic i przesiedlenia ludności. Zmieniła się także nazwa miasta z niemieckiego Stargard i. Pom., na polski Starogród, a później Stargard. Miasto opuścili Niemcy, a w ich domach zamieszkali Polacy. Powracający z robót, przesiedleńcy ze Wschodu i ci, którzy tutaj chcieli rozpocząć nowe, powojenne życie. Byli wśród nich tacy, którzy poznali Stargard jeszcze w okresie wojny: polscy jeńcy Stalagu II D i robotnicy przymusowi. Zniszczone, zrujnowane miasto powoli przywracali do życia... Już od przełomu marca i kwietnia docierały tutaj kolejne ekipy specjalistów. Wyposażeni w pełnomocnictwa, nierzadko bimber jako środek płatniczy przyjeżdżali urzędnicy, milicjanci, pocztowcy, kolejarze, pracownicy PUR... Przejmowali oni od Sowietów kolejne zakłady, instytucje i obiekty handlowe. To wtedy powstał klub piłkarski „Błękitni", wydawane były „Wieści", a „Lwowianka" otwierała swoje sklepy. Powoli miasto zaczynało nowe życie...

Usuwanie gruzów na Starym Mieście, 1947 r.,
Muzeum w Stargardzie

Wokół 1956 r.

W latach 50. liczba mieszkańców miasta osiągnęła pułap 27 tysięcy. Ciągle jeszcze wszechobecne - szczególnie na Starym Mieście - były ślady wojny. Zniszczone, wypalone budynki przypominały o niedawnych zdarzeniach i... przyciągały dzieci. Wzdłuż ul. Armii Czerwonej i Przodowników Pracy pokazywano zaś w gablotach osiągnięcia przodowników pracy. Nie bez przyczyny mówiono wtedy o Stargardzie, że jest miastem kolejarzy. Kolej i ZNTK były największymi zakładami. Podobnie jak i w całym kraju zmiany przyszły wraz z 1956 r. Kościół NMP został oddany w użytkowanie kościołowi katolickiemu, Plac Stalina przemianowano na Plac Wolności. W tym też czasie rozebrano budynek sądu przy Placu Wolności i kino Capitol.

Wizyta kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Stargardzie, 1957 r., własność prywatna

Misie, mydła, lody...

Pierwszą połowę lat 60. zdominowały działania podejmowane w związku z obchodami Milenium - Tysiąclecia Państwa Polskiego. W realiach stargardzkich oznaczało to rozpoczęcie kilku ważnych inwestycji budowlanych. Wzniesiono Osiedle Tysiąclecia, sklep przy ówczesnej ul. M. Buczka, szkołę przy ul. H. Sienkiewicza. Z początkiem tej dekady powstało Muzeum Regionalne, włączono w granice miasta Kluczewo, a od 1964 r. organizowano „Dni Stargardu". Okres ten to także czas rozwoju miejscowego przemysłu, o którego sukcesach i bolączkach chętnie pisała prasa. W sklepach szukano stargardzkich mydeł, proszków, ciastek, lodów i zabawek.

Akademia z okazji „Święta Kolejarza", parowozownia,
1967 r., Kronika ZNTK

Zanim nadszedł 1980 r.

Stargard lat 70. borykał się z wieloma problemami. Ich nawarstwienie stało się mocno zauważalne pod koniec tego okresu.

Zalane przejście w okolicach ul. Bydgoskiej, 1979 r.,
Kronika miasta, Książnica Stargardzka